

FOAIE

пентрѣ

MIȘTE, ȘIȘIM ȘI LITERATURĂ.

№. 38.

Luni 21. Septembrie,

1842.

Domnia Dr. St. A. Pot și Româ-
nii Ardealului dinaintea Dărnă-
lei și din privință către sferă
tele Magiarilor despre pavel-
vism.

(Bromare.)

Даъ, — фъръ а динти прип къмъ-
рѣтера ачеаста ла алтчева декът пѣта
ла кредингъ кѣтръ тронѣ, — вреци съ
снѣлѣци пе Ромѣнѣ дин панславистѣ къ
депѣнѣ сѣзранцие ши съ-ї къштѣгадѣ и-
та пентрѣ статѣл Австриеї, пентрѣ натрие:
аної, дѣпъ амеа нѣрере, п'авецѣ, декът
съ пѣлѣметѣ саѣ съ дѣдѣстѣлацѣ липселе
ши тревѣнделе лѣи, съ-ї прецѣдѣ вреднѣца
омѣнеаскъ, съ-ї респектадѣ крештинистѣл
саѣ лецеа, съ-ї дацѣ о кѣвернѣцире де сѣне
сѣтъѣтоаре, мѣжлоаче де крештере шчл.,
къ зп бѣвѣнт: пѣлѣметѣдѣ интереселе
лѣи. Кѣчи ачесте леагъ ши деслеагъ. Нѣ-
деждѣ пѣлѣметѣ дѣнкоаче, пѣтаї а-
штеантѣ немѣка де дѣнколо. Съ стѣм-
пере гѣверпѣл де акасъ фоамеа ши сетеа
ачестѣї попор, ка съ п'аѣвъ тревѣнѣцъ де
а се пѣлѣгѣї къ алтѣл вѣитор. Де храна
дрѣпѣнѣї аѣ еї липсъ ши де рекорѣтоареа
вѣзѣрѣ а зпѣї трактѣрѣї омѣноасе. Прип
фачерѣ де вѣне съ-ї легадѣ де Царѣ ши де

вої: дацѣ-ле съ аѣвъ че пѣерде прип ресвоїѣ
орѣ прип пѣвълѣрѣ. Дацѣ-ле тот че чере
дрѣпѣнѣл ши къвѣнѣца, ка съ пѣ маї аѣвъ
че пофѣї къмѣ се вор івѣ стрѣїнѣї. Стрѣї-
пѣл ва фѣгѣдѣї, ва да; дѣсъ дѣптрѣл во-
стрѣ ва лѣа ши ва да лор. Атѣнѣї примѣ-
торѣл ва сѣнѣдѣ пѣлѣметѣре дѣ иѣта са
(кѣтрѣ дѣтътор); іар де пагѣва воастрѣ
се ва бѣкѣра ши-нѣї ва вате жокѣ де вої.
Дѣпъ че одатѣ леацѣ пѣлѣметѣї интереселе,
атѣнѣї еї се вор одѣхнѣ ши сѣтъї вор къѣта
пачеа. Атѣнѣї Ромѣнѣл пѣ се ва маї
пѣне дѣ вѣрѣл децетелор, ка съ вазѣ,
оаре де парте есте мѣлѣтѣиторѣл, ши пѣ
ва маї дѣтѣнде зрѣкѣа ка съ аскѣлте, вѣ
къмѣва къ лѣмѣва стрѣїнѣлѣї вѣне ши стеагѣл
дорѣнѣї. — Дела вої снѣпѣзѣрѣ, повѣлѣ
Магѣарѣї, а дѣмѣзна пе сѣпнѣшѣї ромѣ-
нешѣї, а-ї пѣлѣметѣї, а къштѣга ізѣїре прип
їзѣїре ши а продѣче драгосте фѣїаскъ прип
дѣкредере. Ферѣдѣї фѣрѣделѣдѣї вѣїтоаре, прип
фачерѣ де вѣне де акѣт, дѣмѣлѣнѣїдѣї прип
вѣлѣндеде, фачецѣї съ фѣїе пропѣрѣї аї Цѣрѣї
прип пропѣретате!

Дарѣл ши дѣгѣдѣїнѣца есте зп прѣкѣѣ
пѣскѣт дѣн вѣзна воїе, фѣрѣ фѣрѣнте дѣкред-
дѣтѣ, дѣн мѣлѣлѣ словодѣ. Ын асѣмене дарѣ,
фаче чѣнсте дѣрѣїторѣлѣї, іар пе примѣитор
дѣ дѣкаркъ къ даторѣа де а аштепта къ

ръдаре че маї липсеште. Че се стълце къ де а сіла, че се дъ нъ де възъ воіе къ тълъ третърътоаре, ачееа днтърѣтъ ла алте пофтірі маї першпінате, ла о маї таре дикордаре. Ъна дпайнте де тоате есте не-апъратъ: „зрварівл.“ Длсѣ ачела съ фіе о фачере де віне, зп адевър фъръ шпї прпн досѣ: пѣне адевъратъ, пѣ шіатръ: пеште, пѣ пѣпѣркѣ. Де воіеште Цара съ факъ не Ромѣнѣ фіѣ ал Църѣї, съ-ші кѣштїце аплекареа лѣї, аної зрмеазъ съ фіе дѣнса тѣтъ дреаптъ зпцілор шї пезпцілор де о потрївъ: кѣчї амѣндої сѣнт Ромѣнї. Пзцінѣл фендѣ де пѣтѣнт съ се іптїндѣ шї ла ачеастъ вісерїкѣ, каре не сіне се сокотеште де адевърата вісерїкѣ ромѣнеаскѣ шї съ се дее шї попїлор пезпції порціа капонїкѣ (porcio canonica). Днтрѣлт жпн се дпвершзнеазъ дп мѣзптрѣ ка пеште мартїрі аї ромѣнїмеї, че а ретас кредпнчїоасъ ромѣнїстѣлѣї, каре поате сѣферї маї тѣлт декѣлт оменеште шї поате фї шї неомепос. — — Кѣ ачеаста ведї тѣрна дп ініта педвкрезъторѣлѣї Ромѣнѣ кзвелїта кредпндѣ къ, вінефачереа есте датъ Ромѣнѣлѣї шї пѣ ледеї лѣї. Прпн ачесте шї алте асепене дарѣрї, ведї пѣне възѣакѣ дп зрекї дп контра атѣцїтоарелор лпнѣшїрї, — адѣтѣлѣнѣтоарелор фѣгѣдзелї але апостолїлор че поате сѣлт трїмїшї, — маї кзрѣнд маї тѣрзїѣ. Съ аївъ еї одатъ че ле липсеште, съ стѣпѣнеаскѣ еї че дорескѣ; атѣнчї, — кѣнд вор сѣърпѣї одпнїоарѣ товеле рѣсештї не карпаді, — лѣсаді-ле съ сѣърпѣїаскѣ пѣпѣ вор плеснї діеїме де кѣне. Рекзпоскѣторѣл, ферїчїтѣл, пѣлцзмітѣл се ва лѣнта зпа къ вої пентрѣ тошїе, пентрѣ зп лѣбрѣ хотѣ

рѣлт, пентрѣ фѣкѣторѣл де віне, пентрѣ дптемеїторѣл ферїчїреї сале, пентрѣ зрзїторѣл дндестѣлѣреї сале, пентрѣ Царѣ, попорѣ, тронѣ. Еї сѣлт днтре ної шї аї пострї, прекзт ам фост ної маї де тѣлт лор шї аї лор. Даці, даці, шї се ва дптоарче іарѣ воазъ: о тѣскрѣ плїпѣ, дндесатѣ шї кѣ прїсосѣ се ва тѣрна дп сінѣл вострѣ.

Че о съ зїкѣ еѣ деспре лїтѣвъ? Нѣ тѣлт шї тотѣшї пѣ пзцінѣ. Даці Ромѣнѣлѣї лїтератѣра воастрѣ маїгарїкѣ къ карѣл, дпвѣлѣїтѣ дп чеа маї фрзтоасъ летѣтѣрѣ францозеаскѣ, азрїтѣ дппрецізр, дакѣ вреді шї дп пїелеа тѣгѣрїцеї лѣї Валаам: еа пѣ ва потолї пофтеле лор, пѣ ва тѣлцетї аптептѣрїле лор, пѣ ва сѣтѣра пѣдеждїле лор. Нѣдеждеа, де а кѣштїга не Ромѣнї прпн маїгарїзаре, есте кѣлдітѣ не пѣснїѣ. Пѣнтѣчеле че латрѣ де фоаме, пѣ се сатѣрѣ къ зп възет де флорї. Кѣ зп дар ка ачеста фачедї пѣмаї дерїдере, — есте вѣтаїе де жокѣ. Еї ор съ вѣ рїзѣ дп фацѣ шї ор съ вѣ дптоаркѣ спателе. Ачеаста атѣнчї, кѣнд вої дп локѣ де але аскѣлта черерїле, ведї дпвїа не Ромѣнї къ лїтѣва воастрѣ ка кѣ зп дар, не каре л потѣ прїмї саѣ ва. Іар дакѣ — прекзт сѣпѣ проїектѣл — дѣпѣ 10 апї аведї де гѣнд а дптревзїнда шї сілѣ шї а інтра шї дп вісерїче, — тѣкаркѣ шї ачеаста пѣ вѣ ва фолосї пїміка, дпсѣ ведедї че фачедї шї пѣ арѣнкаді, къ семедїа воастрѣ, кѣрѣвнї апрпншї дп паїе!

Вої семїпаді вѣнтѣ шї ведї сѣчера фѣртѣпѣ. Ocia VIII., 7.

Пѣпѣ ачї Домпѣл Dr. Pot деспре Ромѣнї. Кѣртїчїка терѣеште а фї четїтѣ

тоатъ. О лимъ пѣтерникъ ші пѣтрѣнзъ-
тоаре, вѣ стѣл скѣрт ші апѣлат ші о жѣ-
декатъ политико-практикъ, маї претѣнде-
неа немеритоаре, доведескѣ пентрѣ тален-
тѣл авторѣлѣи. Фигуреле пѣмаї нѣ се нар
преа грѣштѣдѣте, ші не аїчі не аколо кѣте
о полилоѣіе. Дар жѣдеката асѣпра кѣрѣѣ
дѣтрѣї о лѣсѣм алтора, нѣ пентрѣ-кѣ
нѣ неам сѣмѣї дѣ старе де а дѣсоѣї ора-
ѣїа претѣнденеа кѣ але поастре вѣгѣрї
де сеамѣ, чї пентрѣ-кѣ а венїт времеа ка
сѣ кѣпоаштеа, кѣ авем дѣ дестѣл де лѣ-
крѣ дѣ каселе поастре ші грїжеа пентрѣ
челе стрѣїне о нѣтем лѣса алтора. Ашеа
дар сѣ vedem de але поастре.

Дѣ време че Ромѣнїї дѣн прїнѣпате
се вор дѣфїора де вїиторѣл че D. Рот
дѣ пѣне дѣпїнтеа оѣлор лор, пої Ромѣнїї
Арделенї дѣ дѣперал пѣтем фї пѣлѣмїї
кѣ ачеа че чере Дѣмпнеалѣї пентрѣ пої.
Ашеа есте, пої пѣтем фї пѣлѣмїї нї
пѣлѣмїїторї Домпѣлѣї Рот, кѣ атѣт маї
вѣртос, кѣ кѣт шѣїт, кѣ фоарте пѣїїнї
сѣлѣт ачеїа дїнѣре стрѣїнї, карїї не ар да
атѣта дѣрепѣте кѣтѣ не дѣ domnia са.
Дар ам фї дорїт, ка ачеа че чере пентрѣ
пої, сѣ о фї черѣт дѣн алѣе мотиве сѣѣ
дѣдемѣрї, — дѣн алѣт скопѣ, спре ексем-
плѣ дѣн прївїнѣлѣ ла векїтеа Ромѣнїлор
дѣ Ардеал, не каре Дѣмпнеалѣї нѣ о тѣ-
гѣдѣеште, — дѣн прївїнѣлѣ ла нѣтеросїта-
теа Ромѣнїлор шї пѣлѣмїеа грѣштѣїлор
орї сарѣїелор пѣлїче че поартѣ, шї дѣ
зрѣтѣ дѣн оменїа орї кѣпоаштїнѣа оменїтѣ-
ѣї ла каре а венїт веакѣл пострѣ. Дѣн
ачесте пѣлѣтрї ам фї дорїт, ка, — дѣ локѣ
де а не фїлософа спре а дѣцелеѣе кѣт
паїїле шї вїсерїчеле, каре дѣ идея дѣпер-
ралѣ а оменїеї шї а вѣршїїїстѣлѣї сѣлѣт

тот зна, дѣ парте се вѣрѣштѣшескѣ, —
ка дѣ локѣ де ачеаста зїкѣ, сѣ не фї фї-
лософат дѣн дѣрепѣл патѣреї дѣспре рѣ-
портѣл че есте дѣнѣре: „дѣрепѣтрї“ шї
„дѣторїнѣе“, шї дѣн контра: дѣнѣре „дѣ-
торїнѣе“ шї „дѣрепѣтрї.“ Дакѣ ар фї
нѣрчес Дѣмпнеалѣї ашеа, атѣлчї нѣ ар фї кѣ-
зѣт дѣн контразїчере кѣ сїне дѣн-
сѣшї, дѣнѣл кѣт дѣн адевѣр а кѣзѣт. Дѣ-
мпнеалѣї сѣлѣтеште не поїлїї маїарї, ка
че есте сѣ не дее, сѣ не дее де вѣнѣл воїе
нѣ кѣ тѣлѣл трѣмѣрѣтоаре, адекѣ нѣ де
фрїкѣ, шї апої шї Дѣмпнеалѣї чере пентрѣ
пої тот дѣн фрїка де панславїстѣлѣ! Дѣсѣ че
е дѣрепѣтѣ, контразїчереа е сѣвїдїрїкѣ шї
нїере дѣн софїста ачеаста: „Дадїле акѣт,
пѣлѣ че нѣ зрѣлѣ карпаїїї де тоїеле тѣ-
скѣлештї, ка сѣ нѣ прїчеапѣ кѣ ле даїї
кѣ тѣлѣл трѣмѣрѣтоаре. Де аїчі пѣтем
дѣцелеѣе че есте „кѣвїїнѣа“ шї „дѣ-
нѣтатеа“, не каре ле пѣтемште дѣн фаво-
рѣл пострѣ: кѣчї лѣкрѣл кѣвїїнѣїос шї дѣрепѣтѣ
есте тот лѣкрѣл, каре кѣтрѣ скопѣл пентрѣ
каре се чере стѣ дѣн лїнїа кѣвенїтѣ
сѣѣ потрївїтѣ, — стѣ дѣн лїнїа дѣрепѣтѣ;
апої фїїндкѣ скопѣл Дѣмпнеалѣї есте кѣрат
полїтїкѣ, авем тот кѣвѣлѣтѣл де а не дѣ-
doi; оаре чере Дѣмпнеалѣї пентрѣ пої аче-
ле доаѣ дѣн абстрактѣ шї дѣн дѣдемѣрї
морале орї ва? — Дар сѣ лѣсѣм асеме-
не сѣвїдїрїтѣїї шї сѣ пѣшїт дѣпїнте.

Скопѣл пентрѣ каре чере авторѣл
атѣта вїне Ромѣнїлор есте: „ка дѣн стрѣї-
нѣнѣсе кѣ ачеаста Ромѣнїї де кѣтрѣ ро-
мѣнїеа дѣн прїнѣпате, сѣ фїе де пїлїѣ
кредїнѣїошї дѣнпѣрѣтескѣлѣї тронѣ дѣн
Вїена.“ — Мотивеле сѣѣ дѣдемѣрїїе Дѣ-
мпнеалѣї сѣлѣт ачесте: „Кѣ Ромѣнїї Арде-
ленї, фїїнд а) дѣнѣл оріѣїна лор Славї, б)

de o kredință къ Славї, с) grivind ei ade-
врата лор патріе дн Цара ромѣнеаскъ,
атѣчї, кѣнд вїтоареа дмпъръдїе славїкъ
фолосїндъсе де пѣтърїле де аїчі а. шї б.
шї де сїмпатїле че гѣсеште шї дн стїнга
дѣлреї, дн Ромѣніа шї Молдова — ва
кѣтрѣні ачесте прїнчїпате, — есте преа
къ пѣтїндъ, къ се вор ѣні къ връжташї!
— Авторъ дшї ва да воїе де а зїче кѣте
чева ла тоате ачесте.

Че се атїнде де скопъла де а фаче не
Ромѣні kredinчиошї свїпъшї мѣпархїлї
лор, ачеста есте зп скопѣ вреднїкѣ де тоа-
тъ лабда; дар еѣ сїпѣшї шї Dsmitale шї
алтора, къ тоатъ грїжеа ачеста въ есте
де прїсосѣ. Ам дорї съ-тї арѣтадї, каре
попор, каре падїе дїн кѣте трѣскѣ свїт
пажора австриакъ а фост маї kredinчиоасъ
дмпърѣтескълї тронѣ декѣт Ромѣні?
Кѣнд аѣ кѣтат вреодатъ Ромѣні авѣ-
тор-шї мѣлѣїре пѣ зїкѣ ла връжташї,
чї мѣкар ла стрїїні? Оаре чїне зрїеа шї
дупода їтрїде шї кѣтта мѣлѣїреа ла
връжташї крештїніемълї, пѣ ашеа де
мѣл, свїт дмпѣратѣя Леополд I. Шї
дн че време? Атѣчї, кѣнд Ромѣніераѣ
днтр'о старе къ мѣлт маї де пѣлнеѣ де-
кѣт акѣт. Нічі одатъ Ромѣні п'аѣ кѣл-
пат kredinча кѣтрѣ дмпѣратѣл; нічі ода-
тъ п'аѣ фост вѣлѣлторї нічі де дмпѣра-
тѣл нічі де патріе. — Ноате дшї вецї а-
дѣче аїїте де неферїчїтеле шї неферїчї-
тоареле днтѣмплѣрї не X. свїт дмпѣра-
тѣл Іосїв? Дпсѣ Dsmneavoастрѣ шїтїдї
преа вїне, къ ачесте пѣ ераѣ дмпротїва
тронѣлї, пѣ дмпротїва касеї австриеве;
дар нічі ераѣ норїте спре а вїнде патріа
шї а о да стрїїнілор: шїтїдї Dsmneavoа-
стрѣ вїне кѣм с'аѣ пѣсѣт ачеле трїсте

днтѣмплѣрї, не каре шї пої шї тот Ро-
мѣнїл пѣмаї къ мѣлѣїре ле поменїт.
Де свїт вѣлѣїала ачеста де некredință
скоасъ не попорѣл ромѣнѣ пѣ де мѣлт
шї чел маї лїберал жѣрнал маїар.*) —
Ашеа дар пѣ есте де тревїндъ а фаче
не Ромѣні маї kredinчиошї тронѣлї дм-
пѣрѣтескѣ дела Вїена: кѣчї еї аѣ фост
тодѣавна фортѣ kredinчиошї; дар есте
де тревїндъ, ка Ардеалл съ десѣлїнѣре
дїн сїне тоате ачеле пѣтерї, каре дї сѣлп
не апѣрате сѣл нечесарїе, ка съ ажїпгъ
ла зп маї дпалт градѣ де кѣлѣрѣ. Спре
ачест скопѣ, есте де тревїндъ, ка Ромѣ-
нії, карї факѣ партеа чеа чпай таре а дм-
попорїтеї, съ се днкѣрѣїеїе шї съ довѣлп-
деаскъ о маї таре днкредѣре кѣтрѣ
пациїле къ каре лонѣескѣ дмпрезїлѣ. Пеп-
трѣ ачеста есте де дорїт, ка съ се дее Ро-
мѣнїлор ачеле, не каре ле чере Авторъ
пострѣ.

Асеме не дешерте шї фѣрѣ темей сѣлп
дндемѣїре сѣл мотивеле Авторълї. Че
се дїне а) де славона ориїпнѣ а Ромѣнїлор:
ачеста пѣ о ва пѣтѣ dovedi нічі D. P. o t,
нічі алдїї че сѣлп днтр'о пѣрере къ Dѣ-
тнеалї. Чел маї таре аргѣмѣнт пептрѣ
а са романїтате аѣ Ромѣнї дн лїмѣлѣ.
Тоцї, карї кѣпоскѣ лїмѣлѣ ромѣнеаскъ маї
деапроане, вѣдѣ дн еа о лїмѣлѣ ориїнал-
романѣ, — о лїмѣлѣ че кѣпрїнде дн сїне
кѣлр елементеле лїмѣлѣ латїне, прїн зрѣтаре
о лїмѣлѣ, не каре попареле Дачїей днтр'о
време ашеа скѣртъ, кѣтѣ аѣ domnit Ро-
манїї дн Дачїа, пѣ ш-аѣ пѣтѣт'о дпсшї.
Мѣртѣрїескѣ дпсѣ шї еѣ, къ лїмѣлѣ ромѣ-
неаскъ, декѣнд с'аѣ дпчепѣт дпчеркѣрїле

*) Festi Hilar Nr. 138 din 1842.

челе критиче аспра еї, пълъ ла чеа дін
 зрмъ дичеркаре — дзпъ амеа пърере нъ
 токмаї немеритъ — (Tentamen Criticum
 in linguam romanicam), — де атзпчї зїкъ
 шї пълъ акзм, еа п'а фост прївїтъ дін пълъ
 чел адевърат, пе каре л аратъ еа дн-
 сашї. Къчї лїмвїстїї пострїї аъ алътврат
 пзмаї лїмба ромѡнеаскъ пе лжнъ латїна
 невоїндъсе аї аръта оріціна дін ачеаста,
 кънд токмаї дін протївъ лїмба ромѡнеас-
 къ пе аратъ елементеле лїмвеї латїне. —
 О асеменеа дичеркаре де а аръта лїмба
 ромѡнеаскъ дн вреднїчіа еї, — дзпъ към
 с'а маї флгъдвїт дн ачесте Фої, — нъ ва
 днтързіа а ешї ла лжмїнъ.

Маї днколо, дн алт артїкѡла ам фост
 маї зїсѡ, къ поаъ пе пасъ преа пзцінѡ дакъ
 сжнтем Романї, орї Дачї romanїзаці; шї
 тькаркъ скріиторїї романї зїкъ къ Дачїї
 с'аъ стїнсѡ дн ресвоаїеме къ романїї, пої
 сжнтем дн гъдвїторї шї лъсѡм къ вор фї
 маї ретас Дачї пїнтре Романї. Акзм дн-
 сѡ, дзпъче шї дін оріціна поаотръ нор сѡ
 пе арзпче сїмпатїї славоане, пзмаї пзтем
 фї речї кътръ днтревърїме ачесте. Авто-
 рѡла постръ се веде а фї — къ маї твдї
 алдїї — дн пърере, къ Дачїї ар фї фост
 Славї. Акзм, тькаркъ сїнгъръ лїмба ромѡ-
 неаскъ есте дн старе де а фоведї, къ
 орї карїї вор фї фост локвїторїї Дачїї, еї
 аъ тревїт сѡ фїе фоарте пзцінї днкът с'аъ
 пїердѡт прїнтре Романї фъръ а лъса врео
 зрмъ дн семпътоаре дн лїмба ромѡнеас-
 къ, — шї дн фїнца еї нїчї о зрмъ, —
 тотъшї пої пзмаї пзтем трече къ ведереа
 нїчї ачеа пърере. Тоате ачеле че с'аъ адъс
 пълъ акзм пентрѡ славітатеа Дачїлор, сжнт
 пзмаї семвїтърре (ipotезе); їар сжнт дн-
 семпатѡла а дат де зрме вїї, къ Дачїї п'аъ

фост Славї, чї зп попор де вїдъ кел-
 тїкъ саж челтїкъ. Шї къ ачесте деско-
 перїрї але сале нъ ва днтързіа сжнт дн-
 семпатѡла а ешї ла лжмїнъ дндатъ че дн
 вор ерта днпреїдърърїле; їар аїчї маї де
 парте нъ се поате днтїнде, дар нїчї нъ е
 датор Домпелвї „Рот“ къ ачестъ днтїн-
 дере. —

Че се цїне b) де релецеа Ромѡ-
 нїлор: есте адевърат, къ сѡфлетескъла е-
 лемжнт ал попоарелор маї пзцінѡ келтї-
 вате есте кредїнца релеціоасъ; націона-
 лїстѡла чере оаре каре град де кълтъръ.
 Днсъ пої асїтъръм пе Авторѡла постръ, ка
 сѡ п-аївъ нїчї дін партеа ачеаста врео грїже.
 Атжт Ромѡнїї Арделенї, кът шї чеї дін
 прїпчїнате нъ рекъноскъ авкторїтатеа сѡлїї
 сїнод ръсескъ, чї авкторїтатеа патріархѡлї
 дїн Константїнопол. Дїн партеа ачеаста ле
 а велїт лор кредїнца вїсерїчеї ресърїтѡлї
 дн каре се афлъ, шї орї де кжте орї вор-
 шескъ Ромѡнїї де кредїнцъ шї де капѡла
 вїсерїчеї, тотдеазна гжндескъ ла гречї шї
 ла патріархѡла дїн Константїнопол; прїп-
 чъртаре шї ачест елемент дн траце пе вї
 сїпре мїазъзї. —

(Ва зрма.)

КЪТРЕ ЛЪНЪ.

Че фрѡтоасъ ешї тѡ лжпъ,
 Кжт де фалнїк стрълъвещїї.
 Дар їнїтам нъ сѡ п'взпъ,
 Чї маї твдї о атърещїї,
 Децентжнд дзререа п'тржнса.

А та разъ преа сенїнъ,
 Пе твдї вьзъ къ пвселетѡе
 Сѡфлетѡла мїсѡ тот сѡспїнъ

Ші маї тълт съ отръведе
Не пъланд пріві ла дъса.

Ел петрече п' кінзіре,
Дитр'зи миез грозав де поанте,
Н'аре нічї о мжигіре,
Чи маї рѣз де реле фанте
Съ здровеце не п'ечат.

Блестетъ кз реа порпіре
Не чел че рѣз ла зрсіт,
Къ дї дете 'н віензіре
А фї тот непорочїт,
Къ отравъ адъпат.

Аша еѣ кз греа дърере
Н'ам че съ пъдеждеск
Дитр'ачест лок знде піере
Мълці дїн чеї че віензеск,
Де рѣзл' че дї стріенце.

Кътре тіне драгъ лѣпъ
Мъ желеск д'астеа тоате.
Щїѣ къ тълт тѣ ещї маї възъ.
Ші къ о съм даї дрептате,
Де че окїзмї пѣд зїмвече.

Ел есте 'нтзпекат фоарте
Де лакрѣмї че а върсат,
Ші ва вѣреа пѣн' ла тоарте,
Петрѣ-къ пѣ і са дат,
Норочїре пре пѣмжѣт.

Тѣ тѣреапо стрѣлвече
Дивеселеце не тоцї,
Дитзперекзл голенце
Ші фѣ віеле кѣт поцї,
Кътре чеї че 'н лѣте сълѣт.

Нѣ къта тѣ ла міне
Петрѣ челе чецї арѣт,
Къ с' не мълдѣмїт де тіне
Де зп дор че ам дн піент,
Каре преа тълт мѣ'нтрїстеазъ.

Чи казгѣдї де лѣкпаре
Въль кѣм ещї хотърѣт.

Бртжнд фѣрѣ днчстаре
Калеа че ещї порѣнїтѣ,
Д' зп мжхнїт те депъртеазъ.

Мжнгжере нічї одагъ
Нѣ през къ воїѣ маї анеа,
Дака реаоа крѣда соартъ
Хотърѣ віаца меа
Дн дзрерї съ о сѣжршеск.

Сѣшїат де тълте реле
Ш' адъпат къ тълт венїп,
Мъ лѣнт днзадар къ еле,
Н'ам скѣпаре, чи къ кїп,
Дн сѣшїнѣрї віензеск.

Аї мїлѣ фрѣмоасъ лѣпъ
Де а меа непорочїре
Фїї дїн тоцї тѣ чеа маї възъ.
Ші дѣт-врео лекзіре..
Децї стѣ п'шжѣт вр'о вѣтере..

Саѣ роагъ не възлѣ татъ,
Череск ал пѣстрѣ пѣрїпте,
Съшї арѣте вреодатъ
А лѣї драгосте фїервїпте
Кътре чел че мїла дї чере.

Съ не скапе де зрїе
Ші де рѣзл че нѣ анасъ,
Вїѣ а са днпѣрѣцїе
Фѣрѣ 'н кїп съ не маї ласъ.
Къ къ тотѣл нѣам топїт.

Нѣмаї кътре ел пѣдежде
Авет, шї пѣлѣ трѣпм
Ел съ не деа, дн прїтежде
Брацѣл че пої дн дорїт,
А не скѣпа днсѣжршїт.

X. I.

Де вѣгат дн сеамъ.

Дн мїжлокзл дїспетелор, каре дн вре-
меа ачеаста с'аѣ днчїнсѣ асѣпра оріцінеї

Ромънилор ши а дрептърлор лор, пентрѣ ачеѣа каріи поате пълъ акъм п'аѣ авт при-
меж а кѣноаде кърциле кѣте с'аѣ скріс дн
матеріа ачеаста, пої днсемпъм ачі кѣте-
на, ши

1) Історіа пентрѣ днченѣтѣл
Ромънилор дн Дакіа, днтокмѣтѣ de
Петрѣ Маіор, ешитѣ пълъ акъм дн
дѣз edigi, 1812 ши 1834, ла Бѣда.

2) Discussio descriptionis Valachorum
Transylvanorum editae patrioticis paginis.
(Vaterländische Blätter Numeris 83, 84,
85. Viennae 1841. Auctore J. G. — Pe-
sthini 1812.

3) Animadversiones in Recensionem
Historiae de origine Valachorum in Dacia.
Budae 1814.

4) Reflexiones in Responsum Domini
Recensentis Viennensis ad animadversio-
nes in recensionem Historiae de origine
Valachorum in Dacia. Pesthini 1815.

5) Contemplatio Recensionis in Vala-
chicam Anticriticam litterariis ephemer-
idibus Viennensibus Nr. 7 Februarii 1816.
divulgatae, Budae.

6) Картеа Магедо-Ромънлѣ Рожа
скрісѣ немцеце, ши

7) Animadversіe Domnлѣ D. B o-
жінѣа скрісѣ тот дн обіектѣл ачеста, пе-а-
вдндѣле токма акъм ла мѣлѣ, пѣ ле-пѣтем
днсемпна кѣ тітѣла.

8) Widerlegung der Abhandlung, wel-
che unter dem Titel vorkömmt: Erweiss,
dass die Walachen nicht römischer Ab-
kunft sind durch S. T. in Ofen 1827 und
Beweiss, dass die Walachen etc. verfasst
von E. Murgu. Ofen, 1830.

9) Скъртѣ апендѣе ла Історіа лѣі Пе-
трѣ Маіор десѣтѣ de Теодор Аарон, ла
Бѣда, 1823.

10) Dissertatio de lingvis a latina de-
rivatis et in specie de romana in Daciis
vigenti, adaosѣ ла Tentamen Criticum in
originem, derivationem et formam lingvae
romanae vulgo Valachicae, auctore A. Tre-
bonio Lauriano. Viennae, 1840.

Не плаче а креде, кѣмкѣ се афлѣ мѣлді
днтре пої, каріи спре а се фолосѣ де ачестѣ
ісвоаре кѣ атѣта сѣдоаре скрісѣ, п'аѣ крѣ-
дат, с'аѣ пѣ вор крѣда пѣдїна келтѣлѣл
кѣ каре ачелеаш се кѣдїгѣ. Ped.

Індѣстріа Молдовеї.

Днклѣт лѣкѣиторїи Молдовеї се днгрї-
жеа пѣмаї де а дндестѣла челе маї неапѣ-
рате а лор невої, лѣкрареа пѣмѣнтѣлї,
крещереа вїтелор ши експортация впор про-
дѣкте крѣде, ера де ацїне де а цѣне кѣ
цереїе стрейне зїланцѣл комерчїал. Дарѣ,
деканд дн пропѣнїреа векѣлї, днтре-
вїндареа манѣфантѣрлор стрейне с'аѣ фѣ-
кѣт тѣтѣрор трептелор о невое неапѣратѣ,
ши бѣ ачестѣ Царѣ, пентрѣ чел маї мїв
лѣкрѣ манѣфантѣт се фѣлѣ трївѣтарїе (даж-
пїкѣ) а тѣтѣрор фабрїчелор, о позїдїе стѣ-
тѣтѣоаре, несѣферїтѣ ши кѣ цїнтїреа чело-
ралайте поноаре, пѣ ар лїпсї де аї фї вѣ-
тѣтѣтѣоаре.

Асемене днтрепїзѣрѣрї аѣ пѣскѣт дї-
сертация чеа інтересантѣ а Прінцѣлї П.
Сѣдо інтїтѣлатѣ: „Деспре невоїле ін-
дѣстріоасе ши комерчїале а Молдо-
веї“ че аѣ дат чел днтѣїѣ дешент днтрѣ
анеаста. Дїсѣвлїреа індѣстріеї манѣфантѣ-
ле ши комерчїале с'аѣ кѣносѣкѣт де атѣнѣ
кѣ есте прїнципїл вїецѣитор а Молдовеї.
Гѣверѣл аѣ дат чеа днтѣї пїлдѣ прїн аше-

zarea scoalei de arte și meșteșuguri, și скъртъ diacimъ de doi ani с'ащ възет дп-формандъсе дп Царъ кѣтева фабрики пре-кѣт: ачеа де хъртие, фабрика де инструмен-те де агрикултуръ ши де лѣтинѣри стеарине, ши деспре каре вом черка се дѣт оаре кареле щипцѣ.

Спик.

Новъ тѣлцѣ шире.

Eliza Фѣшѣ пѣскѣтъ дп Прованс, еле-тъ а консерваторѣлѣ дп Милано, ащ дебу-гат (ащ кѣнтат дп пѣвлѣк) пентрѣ дптеа оарѣ пе театрѣ дп Бресѣиа (Ломбардия) дп ролѣ де Арсаче де ла Семирамид а лѣ Росини.

Ачеастѣ кѣнтѣреадѣ тѣлѣрѣ ши фрѣ-моастѣ ащ децентат зп ентѣсиастѣ фѣарте маре дптре тоѣ. Пѣвлѣкѣ дѣпѣ че ащ дпкредѣндато де а са тѣлцѣ шире прин вѣпѣ-риле кѣпоскѣте: прекѣт сѣнт аплазсѣле, стрѣгѣриле де брава ши виват, кетѣри пе-щепѣ, арѣкѣтѣри де вѣкетѣри де короне ши алтеле, ащ алертат ла зп мѣжлокѣ, каре есте о афларе пѣвъ ши пеазѣитѣ дп апалеле театрале, кѣ ащ словозѣт о тѣлцѣме де хѣ-лѣви алѣи, карѣи дѣвѣт че ащ свѣрат тѣлт тѣмп пѣн салѣ, с'ащ ашѣзат дп партер кѣ версѣриле де лавѣз легате ла гѣт. А. Р.

Сокотеалѣ кѣриоазѣ.

Он Енглез ащ фѣкѣт сокотеалѣ, кѣ зп от трѣнд 65 ани, ши тѣпкѣнд пе фѣешѣ-каре зѣ о порѣие тѣсѣратѣ де карне де оае; тѣлѣнѣкѣ дп астѣ diacimъ о тѣртѣ де 350

ои, адѣогѣнд кѣтрѣ ачеаста легѣтѣ ши вѣп дп кѣрс де 30 ани, апоѣ стомахѣл отѣлѣѣ мѣстѣще 26,400 окѣ вѣкѣте ши вѣтѣри.

Дпн тѣлте вѣдѣне.

— Он жѣдекѣтор дпн векѣте авеа оби-чеѣв а ши астѣпа о зреке дп време че жѣ-лѣиторѣл дпши да пѣра асѣира челѣлалат. Дптреват фѣнд пентрѣ че ар фаче ачеаста, респѣнсе: ка сѣтѣи о пѣстрезѣ пентрѣ десѣ-новѣщѣреа вѣрѣтѣлѣи.

— Он лачедемонѣанѣ дпши зѣгрѣви пе павѣза са о тѣскѣ фѣреаскѣ; дечѣ адѣкѣн-дѣи прѣтетѣни аминте кѣ ачеа пѣдоабѣ ар-фѣ преа мѣкѣ, ши кѣ вѣрѣнпашѣл пѣ о ар пѣтеа ведеа; — ле респѣнсе солдатѣл; еѣ дп воѣв арѣтао аша де апроапе вѣрѣн-пашѣлѣи, дпкѣт і се ва пѣреа кѣ тѣлт маѣ маре де кѣт есте.

Дпщѣицѣаре.

Томѣл I. дпн Iкоапа пѣтѣпѣтѣлѣи, саѣ карте де географѣе, скѣрисѣ де Пр. Иоан Рѣс, ащ ешит де сѣнт тѣпарѣв, ши сѣ-ва трѣмите ла ТТ. свѣскрѣиторѣ кѣт де кѣ-рѣнд. Ачест том кѣпрѣнде 25 1/2 воале, дп 8. маре. Преѣл дп есте маѣ мѣк де-вѣн саѣ вестѣт дп дпщѣицѣаре; адекѣ: пе-хѣртие де рѣнд I фѣор. 4 кѣрѣ, ши пе вели-пѣ I фѣор. 20 кѣрѣ. дп арѣнт. Томѣл II. ѣ сѣнт теаск.

Блаж, 16/4 Септемврие 1842.

Тѣпографѣеа дпн Блаж.